

К 63/3 11

120000868042

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ НА БГО
ОКРЪЖЕН НАРОДЕН СЪВЕТ

ЗА ВИСОКА ЖИВОТНОВЪДНА ПРОДУКЦИЯ

Русе
1966

K $\frac{63}{311}$

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ на БКП — РУСЕ
ОКРЪЖЕН НАРОДЕН СЪВЕТ — УСП

Ив. Кочански
отс. Русе

ЗА ВИСОКА
ЖИВОТИНСКА
ПРОДУКЦИЯ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868042

Русе
1966

447/82

ОПИТЪТ НА ПЪРВЕНЦИТЕ — ДОСТОЯНИЕ ЗА ВСИЧКИ!

В нашите кооперативни и държавни земеделски стопанства израснаха стотици знатни хора — орденоносци, майстори в говедовъдството, овцевъдството, птицевъдството и свиневъдството. Техният богат опит е неизчерпаем източник за получаване на повече и по-качествена животновъдна продукция.

Задачата сега е този опит да се изучи, та всички животновъди да работят като първенците, да достигнат и надминат техните успехи. Изучаването на челиния опит може и трябва да се превърне във всенародно движение, да стане първостепенно задължение на партийните и стопанските ръководства, на всички кооператори и кооператорки в окръга.

С цел да помогне на животновъдите по-добре да усвоят челиния опит, окръжният комитет на БКП и окръжният народен съвет издават настоящата брошура. Далеч сме от мисълта, че всичко, поместено тук е най-ценното. Но и това, което се предлага, ако добре се изучи, ще помогне в значителна степен животновъдството в Русенски окръг да направи нова, по-голяма крачка напред и за народното стопанство и за трудещите се ще бъдат произведени повече животновъдни продукти — месо, мляко, яйца, вълна и пр.

На работа! Опитът на първенците трябва да стане достояние на всички кооператори и кооператорки в окръга!

Говедовъдство

Някои съвременни постижения в областта на говедовъдството и възможностите за тяхното приложение в нашия окръг

Нашата партия и правителството полагат големи усилия за развитието на говедовъдството. Производството на мляко и месо обаче все още незадоволително. За единица продукция в нашите ферми се изразходват сравнително повече кърмни единици и смилаем протеин, отколкото в страните с добре развито животновъдство. Основната причина за това е недостатъчната фуражна база. Допускат се и немалки грешки в ежедневните грижи за говедовъдството. По-големинето би се изменило, ако своевременно се приложат съвременните постижения в тоя отрасъл.

ХРАНЕНЕ НА МЛАДИ И ВЪЗРАСТНИ ГОВЕДА

Животните, характерни със своята продуктивност и телесни форми, са продукт на взаимодействието между наследствеността и условията, при които те са се развивали. За получаване на желаните наследствени заложи у говедата, в нашия окръг се въздейства чрез кръстосване на местните говеда с червени датски бици и чрез подходящ отбор и подбор. Но по отношение на храненето има какво да научим от опита на другите страни.

Младите говеда се отглеждат за разплод и за месо. От женските разплодни животни се изисква да развият млечната си жлеза, раносмилаемата и кръвоносната система, което ще им даде възможност да преработват вече като възрастни крави голямо количество растителни фуражи в мляко. Във връзка с тези изисквания трябва правилно да се организира храненето и гледането на животните.

Доскоро съществуваше схващането телетата да се хранят билно с мляко и концентрирани фуражи, за да използват в максимален размер растежните си способности. Сега науката препоръчва оптимално равнище на хранене — ограничаване на млякото и концентрираните фуражи в дажбите на телетата и юниците, ранно за-

хранване на телетата с висококачествено сено и предлагането им на воля доброкачествени обеимисти фуражи. В нашия окръг правилно се възприе младите женски телета за разплод до 6-месечна възраст да се хранят по схемата, която предвижда 280 л цяло и 600 л бито мляко. При това хранене се получава 700—750 г дневен прираст, който е желателен.

За Русенски окръг интерес представлява възприетието в Чехословакия, ГДР и Унгария нов начин за по-икономично хранене на телетата с полумаслено (егализирано) мляко с 2—2,5 на сто мастни вещества. Стопанствата от тези страни, които използват егализирано мляко, предават цялото количество произведено мляко на млескозаводите. Последните отсметаяват частично млякото, необходимо за поене на телетата, до 2 на сто масленост, след което егализираното мляко се пастеризира и връща на стопанството — производител. При този начин, през първата десетдневка на телетата трябва да се дава коластра и цяло мляко (по 6,5 л дневно на глава). Изхранването на егализирано мляко започва от втората десетдневка и завършва в края на втория месец. Отсметаното мляко започва да се изхранва от началото на втория месец до края на първата десетдневка от четвъртия месец. За отглеждане на едно теле до 6-месечна възраст са необходими 65 л коластра и цяло мляко, 290 л егализирано и 260 л бито мляко, 180 кг концентриран фураж, 19 кг кръвни моркови, 630 кг кръвно цвекло, 370 кг люцерново сено и 465 кг зелена храна и силаж. За да се осигурят необходимите количества витамини и минерални вещества през периода от раждането до края на четвъртия месец, на телето трябва да се дава дневно по 20 г от препарат галацид, който съдържа 10 на сто облъчени и 10 на сто необлъчени пивоварски дрожди, 10 на сто лъсевичен зародиш, 20 на сто обезмаслено и обезгорчено сиво брашно, 24 на сто овесено брашно, 10 на сто лененов шрот, 5 на сто ленено семе, 2 на сто стабилизирана мас, 4 на сто калциев фосфат, 1 на сто витазал, 2 на сто натриум салицикум и 2 на сто минерална и витаминна смес.

Този препарат се произвежда в Чехословакия, откъдето може да се достави и за нашата страна.

По този начин би могло да се икономиса значително количество млечно масло. Внедряването му обаче трябва да стане на промишлени начала, а не примитивно, както беше през миналата година.

През последните няколко години бе установено, че разходите на бито мляко може да се намалят, ако се използват специалните (фабрично приготвени) комбинирани фуражи стартери. Това ще даде възможност голяма част от битото мляко да се приготвява в мляко на прах, което се консумира от населението в редица страни.

Според нас, приготвянето на заместители на битото мляко в ТКЗС не е най-подходящият път за внедряването на това мероприятие в практиката. В нашия окръг има възможност да се изхранват специални смеси — заместители на млякото, производство на фуражна промишленост. Във връзка с това интерес представлява предложената и изпитана от проф. Платианов и негови сътрудници смеска-заместител на битото мляко, която има следния състав: 30 на сто царевична и 20 на сто овесена ярма, 13 на сто пшенични трици, 11 на сто слънчогледов шрот, 8 на сто прахова ярма, 6 на сто меласа, 5 на сто люцерново брашно, 4 на сто сухо бито мляко, 2 на сто костено брашно и 1 на сто готварска сол.

Към 100 кг от тази смеска се прибавя 100 г биовит—40.

Храненето на бозайничетата с тази смеска-заместител на млякото става по следната схема:

Възраст в дни	Цяло мляко кг	Спец. смеска кг	Обикнов. смеска кг	Сено и силаж кг
1—15	до 6	—	—	—
16—30	4	приучване	—	на воля
31—45	3	1,0	—	"
46—60	2	1,3	—	"
61—90	—	2,0	—	"
91—120	—	1,9	—	"
121—180	—	—	1,5	"
За 6 месеца	220	151,5	84	на воля

Според автора на схемата, телетата ще нарастват с по 700 г дневен прираст.

Основната тенденция в млечното говедовъдство, към която се стремят всички стопанства, е да се произвежда мляко с по-малко разходи и по-ниска себестойност. Най-голям относителен дял заемат разходите за фураж. Оттук произтича и основният проблем. Правилното решаване на проблема за храненето на кравите се обуславя от възможностите за избор на следните основни показатели:

1. Тип на хранене — концентратен, умерено- и малоконцентратен.

2. Равнище на хранене — високо, оптимално и ниско.

III. Ниво на протеина в дажбите.

Типът на хранене, който се определя от разхода на концентриран фураж за производство на 1 литър мляко, не е еднакво подходящ за всеки производствен район. От наши и чужди опити е установено, че концентратният тип на хранене (над 400 г концентрати за

1 литър мляко), умерено концентратният (270—300 г концентрати за 1 литър мляко) и малоконцентратният тип (по 200 г концентрати за 1 литър мляко) имат почти еднакво продуктивно действие при млечните крави със средна продуктивност. В едни райони обаче е по-евтино производството на 1 кърмна единица от концентрираните, в други — от тревните и сочните фуражи. Това идва да ни подсказва, че насоките на фуражното производство и рентабилността на дадени фуражни култури ще определят какъв тип на хранене трябва да се възприеме в даден район. За Русенски окръг и особено за поливния район, където за производството на тревни и сочни фуражи с по-ниска себестойност има по-големи възможности, най-подходящ от зоотехническа и икономическа гледна точка ще бъде умереноконцентратният тип на хранене, а за неполивния район, където възможностите за производство на повече и по-евтин ечемик са по-големи, следва да се изхранват по-голям дял концентрати (около 300—350 г на литър мляко).

Равнището на хранене на млечните крави се определя от разхода на хранителни вещества (кърмни единици и смилаем протеин) за производство на един литър мляко. За да се осигури нормално лактиране и се използват напълно потенциалните продуктивни възможности на една крава, трябва да ѝ се осигури през млечния период поне едно оптимално равнище на хранене. Оптималното равнище при средна продуктивност (3000—3500 л мляко) предполага за един литър мляко (заедно с поддържането на живота) да се изразходва една кърмна единица. На 1 кърмна единица трябва да се осигури 80—100 г смилаем протеин.

Във връзка с протеиновото хранене на кравите следва да се има предвид, че засега като най-благоприятно се сочи отношението въглехидрати — белтъчини да е равно на 1, т. е. в дажбата на кравите трябва да се съдържа толкова лесно смилаеми въглехидрати, колкото и протеин. У нас и особено през летните месеци от това правило се отстъпва. Поради това, че основният зелен фураж е предимно люцерна, белтъчно-въглехидратното съотношение не само че не се спазва, но се стига и до белтъчно прехранване на кравите. Този проблем ще бъде разрешен, ако масово се засява фуражен грах в смес с безсилеста пшеница за зелено изхранване и за силажирание и консервиране. Комбинираното изхранване на зелена люцерна с царевичен силаж, от друга страна, би ни помогнало да осъществим едно оптимално белтъчно-въглехидратно съотношение.

Докато през летните месеци съществуват условия за внасяне на излишък от протеин в дажбите на кравите, през зимно-оборния период белтъчините са все още в недостиг. Най-ефективен заместител на белтъчините от растителен произход се явява карбамидът.

Той трябва да заема 30 на сто от протеина в дажбата. Обикновено от него се изхранва по около 100—150 г на глава дневно. Според път, не е толкова важно по колко карбамид ще се даде на кравите, а да се намери начин за по-удобно внасяне на карбамида в дажбата на животните. Това е и една от основните причини, за да не се използва карбамидът в практиката. Бъдещето принадлежи на промишленото производство на готови омесени или обогатени с азот фуражи. Един твърде перспективен начин за изхранване на карбамида на преживните животни в нашия окръг ще бъде приготвянето на амидирани цвеклови рязанини, т. е. обогатени с карбамид. Това би могло да се осъществи чрез известно преустройство на инсталацията за сухи цвеклови рязанини в захарния завод — Русе.

Въпросът за предварителната подготовка на фуражите винаги е предизвиквал оправдан интерес сред практиците-животновъди. Той е не само зоотехнически, но и икономически въпрос.

Според съвременните схващания, концентрираните фуражи трябва да се изхранват на дойни крави, смелени на средно едра ярма и в сухо състояние, без да се варят, запарват или напъсват във вода. Доброкачественото сено се дава цяло. Недоброкачественото сено, сламата и царевичакът, предвидени за кравите, трябва да се нарязват на късове с размери 3—4 см. Ако се залагат смелени, не само че не се подобрява усвояването им, но се оказва и подтискащо влияние върху маслеността на млякото. Нарязаните груби фуражи най-добре се оползотворяват, когато се меласират с меласов разтвор в съотношение 1:4 (меласа и вода).

Основен проблем, който трябва да бъде решен през близките няколко години, е увеличаването и поевтиняването на говеждото месо. В напредналите страни този проблем се решава по няколко основни пътища. Единият от тях е като се създават крупни убойни предприятия за интензивно уговяване на телета. Напоследък се предпочитат месото от млади телета, което е бедно на мазнини. За да се увеличи месодобивът, в редица страни специализираните в миналото породи за мляко като черношарената и ангелската се преустрояват по пътя на селекцията в по-масивни породи от комбиниран тип за мляко и месо. В други страни пък млечните породи говеда се подлагат на промишлено кръстосване с бичи от месодайните породи шароле, херефорд и абердин ангус. По такъв начин телетата от месомлечните породи и тези от промишленото кръстосване растат по-интензивно и са с по-висок кланичен рандеман. Изхождайки от съвременните тенденции, ние считаме, че племнената работа с червено говедо към създаване на един по-тежък млечно-месен тип червено говедо е правилно насочена. Съвсем правилно са избрани трите породи — шароле, абердин ангус и херефорд — за промишлено

Бик Хери от породата Херефорд, който се използва за промишлено кръстосване на кравите в Сандрово, Рахово, Шръклево, Ново село и другаде.

кръстосване. Необходимо е обаче в масовите производствени опити да се установи най-добрата съчетаемост между тези три породи и червеното говедо, и за по-нататъшно използване да се избере най-добрата порода за промишлено кръстосване в окръга. Укрепването и разширяването на угоителното стопанство е в унисон със съвременната технология за угояване на телета на промишлени начала. В близките няколко години това предприятие трябва да поеме всичките мъжки и негодни за разплод телета.

В редица страни с напреднало животновъдство бяха постигнати значителни резултати и в племенната работа с говедата. Установено бе, че най-подходящо е говедото с двустранна продуктивност — за мляко и месо. Засега се счита, че стопански е оправдано да се отглеждат само крави, от които на 100 кг живо тегло се получава 600—1000 л мляко. Поради нарасналия интерес на международния пазар към млечните продукти, богати на животински белтък, в редица страни окачествяването на млякото става въз основа на белтъчното съдържание. Това наложи този показател да се контролира и взема под внимание при селекцията. За масовото и ефективно внедряване на машинното доене, съществен напредък отбеляза селекцията на т. н. „машинно виме“. При отбора се взема под внимание

животните да притежават симетрично виме, подходящо за бързо издождане с доилни агрегати.

В това отношение ни предстои сериозна работа. Необходимо е при отбора на кравите да обръщаме особено внимание на дължината на вимето, симетричността на отделните четвъртинки и за дължината на цицките. За да се създаде сигурна основа за направляване отбора по доимост на вимето, необходимо е да се доставят един или два аппарата за определяне количеството на млякото от отделните четвъртинки и скоростта на издождането. Под ръководството на племенната инспекция може да се изследват тези показатели у всички племенни крави, след което животните с несиметрично и неподходящо за машинно доене виме се изключват от разплод. Би могло също да се премине и към организирано изследване на белтъчините в млякото, което ще послужи за основа на една бъдеща селекция по този важен показател.

Абсолютно необходима е и преценката на биците по потомство. В близките години станцията за изкуствено осеменяване трябва да работи само с бици, предварително преценени по потомство.

Цв. Макавеев,

ст. научен сътрудник по говедовъдство

Голямврановските краварки

От 43 крави — средно по 5200 литра мляко

Дояч съм в племенната говедовъдна ферма от 1955 г. Преди няколко години управителният съвет на ТКЗС реши да се образува група от най-високомлечните крави, които да се подложат на специален режим на хранене и гледане, съобразен с тяхната продуктивност. На мен бе възложено да се грижа за тази група.

Нашето племенно стадо се слави с хубавите си телесни форми и по екстериор то почти отговаря на племенно-селекционния тип на създаващата се порода българско червено говедо. Отбраните крави са типични за породата, с високо живо тегло.

През 1964 г. имах задачата да надоя от 15 крави средно по 4500 л мляко. Аз постигнах по 5600 л среден млеконадой и преизпълних плана си с 16 000 л. Миналата година беше възприет колективният метод на отглеждане. От 43 крави във високопродуктивната група, чийто отговорник бях аз, надоехме средно по 5200 л мляко. Отделни животни ни дадоха много повече. Така от крава Поля 102 за 300 лактационни дни получихме 7360 л мляко с 3,92 на сто мастни вещества, от Росица 37— 7146 л и от Станка 24 — 6027 л.

Тези успехи са резултат на големите грижи, които полагаме за животните. Според нас, най-голямо значение за получаване на висока продукция има навременното пресушаване на кравите и правилната им подготовка за бъдещото отелване. Кравите пресушаваме най-късно до 60-я ден преди отелването. През първата година пресушените крави не изпращахме в сухостойната група, защото там се отглеждаха лошо. Крава Ровялка 28 аборттира. Затова ние задържахме пресушените крави в групата и ги изпращахме направо в родилното помещение, щом останат 10 дена да се отелят. Обикновено доя скороотелените крави четирикратно, а отделни високомлечни животни раздоavam по пет-шест пъти. Целта е да се получи пълно издоиване, да се разработи млечната жлеза и да се избегнат маститните заболявания. Благодарение на това, заболяване от мастит не сме имали. Преди всяко доене замивам вимето на кравата, избързвам го и извършвам подготвителния масаж.

Храненето става по специални дажби. Целогодишно на кравите се осигурява по 400 г концентриран фураж на литър надоено мляко. През лятото им даваме до 50 кг зелена люцерна. Зеленото хранене продължава чак до 30 октомври. Зимната дажба се състои още от 2 кг сено, 10 кг консервирана люцерна, 10 кг царевичен силаж, 2 кг слънчогледови отпадъци, 15 кг цвеклови рязанки и 500 г

меласа. Фуражите се дават само предварително обработени. Кравите поим по 6 пъти на ден. През целия ден съм при животните. Познавам всяка крава. По два пъти на ден ги изкарвам на разходка.

Заплождането на кравите се извършва след 30-я ден, на второ-то разгонване. То е трикратно. Стриктно спазваме случния план. Две от кравите, най-типични за породата, са определени за производство на бици за вътрешно развъждане.

На националната изложба в гр. Шумен през тая есен нашата група беше представена от три крави, които бяха много добре подготвени. Крава Испанка получи първа, а останалите две — втора награда.

Аз съм председател на производствения съвет, партиен отговорник на животновъдството и като такъв воювам за постигане на високи успехи не само в моята група, а и в цялата говедовъдна ферма на кооператива,

Петко Марков,

дояч-петхилиядник от ТКЗС — Борисово

Попитате ли г-жа Кина Василева от Борово — юг, всеки ще ви каже:

— Та тя е най-добрата ни краварка.

Кина работи в родилното отделение. С много любов и старание тя се грижи за майките и приплодите им, в резултат на което редовно преизпълнява плана си за млеконадоля и досега не е допуснала да умре нито едно теле.

Пътища за намаляване безплодието по кравите

Всяка година кооперативните и държавните земеделски стопанства в окръга губят големи количества месо, мляко и други животновъдни продукти от безплодието по кравите. Вместо по 100, както позволяват биологическите възможности на говедата, от всеки 100 крави се получават по 91—92 телета. Излиза, че годишно се изразходват фуражи, труд и други средства за 8—9 крави (на всеки 100 броя), без да се получава някакъв доход. Ако приемем, че една ферма притежава 300 крави, тя ще загуби 27 телета и 81 тона мляко, което, изчислено в пари, възлиза на 7020 лв. Тези загуби могат

да бъдат чувствително намалени, ако редовно и навреме се заплождат всички крави.

През последните години в нашия окръг бе направено немалко, за да се намали безплодието по кравите. Временно безплодните крави от 13,1—17 на сто през 1962 и 1963 г. спаднаха на 7,6—10 на сто през 1964 и 1965 г. При подобряния породен състав, който има ме сега, може да се каже, че тези проценти са в границите на допустимото физиологично безплодие. За съжаление има стопанства, в които положението е ненормално и много тревожно. В началото на м. декември 1965 г. процентът на безплодието по кравите в Борисово бе 27 на сто, в Копривец — 25,5 на сто, в СНИ „Образцов Чифлик“ — 21,5 на сто, в Батишница — 17,8 на сто, в Тръстеник — 22,3 на сто, в Ново село — 16,2 на сто и т. н.

Основната причина за това е, че не се спазват елементарните правила за гледане, хранене и заплождане на животните. Такова бе положението и в Босилковци през 1960 г., когато 42,3 на сто от кравите не бяха заплодени. Управителният съвет на ТКЗС трябваше да види, че фермата носи големи загуби, за да се погрижи този бич своевременно да бъде ликвидиран. Най-напред бе осъществено тясно сътрудничество между специалистите от ОНС и кооператива и животновъдите във фермата. Чувствително бяха подобри грижите за кравите. Внедрен бе принципът на материалната заинтересованост. Заплащането бе обвързано със своевременното заплождане на животните. Недобросъвестните гледачи бяха подменени. Започна упорито лечение на болните крави. Голямо внимание бе отделено на изкуственото осеменяване, като за определяне най-подходящия момент на заплождане се използваше специално опериран бик-пробник. Подобрена бе хигиената в родилното помещение, в резултат на което бяха ликвидирани следродилните ендометрити. Успехите не закъсняха. От 260 крави, които притежава стопанството, в описъка на яловите сега са само 15, което представлява 5,7 на сто. От две години в това стопанство за яловост не се говори. Тук всички са убедени в икономическата изгода от своевременното заплождане на кравите при първите месеци след отелването и строго се придържат към установения режим. В последно време ветеринарният лекар сам оперира бичета и ги подготвя за използване в стадата като бичи-пробници и стимулатори.

През 1960—1963 г. яловостта сред кравите в Две могили беше 17—26 на сто. От 2—3 години този проблем е решен и сега процентът се движи между 5 и 9. И тук успехите дойдоха, след като се подобри съвместната работа на ветеринарните лекари, зоотехниците, осеменителя и животновъдите. Особено полезно се оказа използването на бичи-стимулатори и пробници.

Интересен е опитът и на ТКЗС „Първи май“ в Русе. От 1959 до края на 1963 г. безплодието по кравите в това стопанство бе достигнало застрашителни размери (21—40 на сто). Управителният съвет на ТКЗС своевременно прозря опасността, която заплашва стопанството и мобилизира всички усилия на специалистите и животновъдите. С помощта на окръжната ветеринарна лечебница, станцията за изкуствено осеменяване и инспекцията по племенно дело бяха създадени всички необходими условия за пай-правилно и редовно заплождане на животните. Стопанството организира пунктове за изкуствено осеменяване, закупи достатъчно инструменти и назначи опитни техници. Внедрен бе и принципът на материалната заинтересованост. Тук за пръв път в нашия окръг бе въведена паспортизацията на кравите, благодарение на която всеки ден може да се види кога е отелена дадена крава, как е протекло раждането, боледувала ли е в следродилния период, как е лекувана, в какво състояние е половият ѝ апарат, кога е разгонена и пр. Това даде възможност да се набелязват конкретни мерки за лечение и заплождане на всяка крава. В резултат на всичко това безплодието по кравите спадна и от 1964 г. то се движи между 7 и 9 на сто, т. е. под средното за окръга.

Така би следвало да се работи сега и във всички останали стопанства, за да се намали до минимум безплодието по кравите.

Д-р М. Богданов,

от Окръжна ветеринарна лечебница

Човекът с пипетата

Всяка заран, в делник и празник, една кола тръгва по шосето ДЗС — „Образцов чифлик“ — Ново село. Разписанието е строго разчетено, и колата пристига във всеки пункт с точност до минутата. Неизменно до шофьора седи той, техникът-осеменител Рачо Проиков. . .

Почти десет години изминаха от оня ден, в който Рачо по предложението на партийната организация и управителния съвет на ТКЗС в родното му село Каран Върбовка постъпи в курса за техник-осеменители, организиран от станцията за изкуствено осеменяване — Русе. През май 1956 г. той бе вече техник-осеменител с район селата Чилнов, Острица и Широково. 23-годишният момък се зае да открие пунктове, в които кравите трябваха да се осемяват по непознат до тогава начин. Животновъдите, а и някои ръководители, които не бяха убедени в новото мероприятие, без да искат му създаваха пречки. Но Рачо не се сипя пред нищо, докато не създаде и обзаведе пунктовете с необходимия инструментариум.

Още през първите дни Рачо Проинов започна да води подробен отчет за всички животни в разплодна възраст. Той старателно уточняваше безплодното по кравите в стопанствата, което тогава се движеше между 10 и 15 на сто. На помощ му идваше наученото в курса. Той учеше гледачите навреме да откриват разгонените крави, настояваше за хигиенни пунктове и сигурна стерилизация на инструментариума. Съветваше се със специалистите от станцията за изкуствено осеменяване. И резултатите не закъсняха. Безплодното по кравите в Острица спадна на 8 процента, в Широково — на 5 и в Чилнов — на 9,5.

В началото на 1957 г. на техника бе поверен нов район — селата Каран Върбовка и Острица. Тук той имаше на разположение разплодник, от който се получаваше необходимата семенна течност. Липсваха обаче подходящи условия за обработка и съхраняване на материала. Но Рачо не допусна да останат неосеменени крави. Най-много се грижеше той за здравословното състояние на разгонените животни. С помощта на ветеринарния лекар болните крави бяха своевременно лекувани и заплождани.

Рачо непрекъснато подобряваше методите си на работа. През първите две години той работеше по мануелния начин при кравите и с тубус при юниците. На следната година започна да прилага вагино-разширител и албрехтцен. И отбеляза хубави успехи. През 1958 и 1959 г. заплодяемостта на кравите в Каран Върбовка достигна 96,4 на сто, а в Острица — 95,2 на сто.

През септември 1960 г. ръководството на станцията го изпрати в Босилковци, където безплодното по кравите беше достигнало 42 на сто. В стопанството се ширеше болестта вибриоза. Трябваше ежедневно да се лекуват по 40—50 крави, да се извършва много старателна проверка на разгонените животни и многократно осеменяване на животните, да се прави щателна стерилизация. Рачо потърси помощта на специалистите, в резултат на което само за пет месеца безплодното спадна на 11 процента.

Поради лошото хранене и гледане безплодието по кравите в Острица се бе увеличило. И през февруари 1961 г. Рачо бе отново в това стопанство. За кратък срок безплодието спадна до 6 процента. . . Техникът вече прилагаше бимануелния начин, който е безболезнен и при него се използват по-малко инструменти. Новият начин ограничаваше възможностите за инфекции и осигуряваше по-дълбоко цервикално впрыскване на семенната течност.

Юли 1962 г. В окръга бе въведено подвижното осеменяване. Рачо е определен за трета линия, която обхваща фермите на ДЗС — Русе, СНИ „Образцов чифлик“ и на ТКЗС в Червена вода и Ново село. Кравите в района му са тройно повече. Хората не вярваха в новата система, както не вярваха, когато за пръв път се внедряваше изкуственото осеменяване.

Най-напред трябваше да се направи точен график за движение на колите. В това отношение много му помогнаха шофьорите Димитър Гревев и Алекс Димитров. Животните бяха заведени на строга отчетност. Налагаше се да се правят чести проверки в обораге, за да се проследи дали се водят всички разгонени крави, търпеливо да се приучват хората, за да се спазват изискванията по подготовката на животните за осеменяване и т. н. И всичко това Рачо вършеше с желание и ентузиазъм.

В отделните ферми режимът на хранене и породният състав са различни. Това създава известни трудности. Но Рачо прави всичко, което е научил, за да намали безплодието по кравите. Той комбинира вагинален преглед с бимануелно осеменяване, извършва масаж на половите органи, а след впрыскване на семенната течност обязательно предизвиква т. н. окситоцинова реакция. Той предварително снима подробна анамнеза за състоянието, сверява записаните данни и винаги се старае да открие причините, поради които кравите не се заплождат.

През 1962 г. заплодяемостта на кравите в района му беше 87 на сто. На следващата година този процент достигна 90, а в Семерджиево — 96,6 на сто. За добра работа окръжният народен съвет и управителният съвет на ТКЗС в Червена вода връчиха на техника награди. През 1964 г. общата заплодяемост се увеличи на 96 на сто. Затова колата, с която пътува Рачо, е украсена с малкото преходно червено флагче „Техник-осеменител — първенец“.

Рачо Проинов не крие опита си. Той с най-голямо желание го споделя с колегите си. В курса за техник-осеменители Рачо води практическите занятия.

В. Ковачев

Говедовъд по призвание

На 7-годишна възраст останах без майка. Чичо ми ме пращаше да паса овцете. След като се върна от фронта, баща ми се ожени повторно и в къщи станахме седем деца. Трябваше сам да поема издръжката си. Започнах да уча занаят в Русе. А след това войник. През 1941 г. се върнах в село, където работих в една община. След това ме мобилизирах на турската граница. И отново общински работник.

През това време се запознах с някои прогресивни дейци. Когато бях на село, Гинка Грозева вземаше тайно от баща си книги и ми ги даваше да четя. Веднаж, майка ми ме запита:

— Какво криеш под килимчето?

От жена си имах осем декара земя. Като се върнах от границата, си купих две кравици. Обработвах нивите, но най-много работех на богатите, за да изкарам някой лев.

През 1948 г. в селото бе образувано трудово-кооперативно земеделско стопанство. Влязох в него като учредител. Нямаше кой да ги грижи за кооперативните крави. Тогавашният председател ми рече:

— Кино, ти имаше крави и сигурно им разбираш. Заеми се с кооперативното стадо!

Нямаше що. Съгласих се.

Работи във фермата, а очите ми все към полето. Пък и там работата не вървеше много добре. Станах каруцар. Заедно с Марин Тодоров, Ангел Митев и Лефтер Кинов се надпреварвахме кой да свърши повече работа.

През есента на 1949 г., когато бяхме слънчогледа, ми предложиха да стана бригадир на кравефермата. Но отговарях и за конете, и за свинете. На следващата година почти всички влязоха в кооператива. Повериха ми само кравите. Трудно беше. Нямаше подходици хора за гледачи, недостигаха фуражите...

През 1958 г. събрахме всички крави в Борисово. Възложиха ми да отговарям за младите, подрастващи животни. Сега съм старши гледач на разплодните телета.

Телетата са разпределени в групи по възраст: бозайничета, от 6—12 м., от 12 до 18 м. и от 18 до 24 м., и на племенни и стокови. При малкото телетата идват отбити. Някое теле не иска да яде и да пие вода. За да избягна кризисния период, в който то се намира, и за да не допусна да му се влоши състоянието, давам му чиста вода и го приучвам да яде. Често пъти го пускам при по-възрастните, но вечер отново го прибирам. На приплодите давам от най-хубавата люцерна.

На малките осигурявам по-чиста ярма, за да свикнат да ядат, а по-късно им давам груби фуражи. Обикновено след 10—15 дена на телетата давам по-обща храна — груби и сочни фуражи през зимата и зелени през лятото. Царевичакът, предвиден за малките телета, се нарязва. Приучвам ги на смески и след това преминавам на ярма.

Приплодите теглим на 25—26-то число на месеца. Стремим се средният дневен прираст при разплодните животни да бъде около 750 г. Това е достатъчно, за да развие висока продукция. При стоковете средният дневен прираст достига 800—900 г.

Ето и дажбите на племенните животни:

Първа група от 6 до 12 месеца: 1,5 кг концентриран фураж, 2 кг витаминно люцерново сено, 1 кг консервирана люцерна, 5 кг силаж, 30 г сол и съответно количество минерални добавки.

Втора група — от 12 до 18 месеца: 2 кг концентриран фураж, 2,5 кг сено, 2 кг консервирана люцерна, 8 кг силаж, меласирани какалашки, сол.

Трета група — от 18 до 24 месеца: 2,5 кг концентриран фураж, 3 кг сено, 2 кг консервирана люцерна, 10 кг силаж, меласирана слама, какалашки.

Обикновено юниците се заплождат, когато надхвърлят 18-месечна възраст и при живо тегло от 360 кг нагоре. По решение на управителния съвет, за всяка заплодена юница, установена от ветеринарния лекар, на съответния гледач се дава 10 лв. възнаграждение. Ако някоя юница не се запложда, ветеринарният лекар търси причините и, ако установи, че има паталогични изменения, се изключва от разплодната група и се прехвърля за угояване.

Заплождането на юниците става посредством подвижното осеменяване, като осеменителят идва точно в определеното време всеки ден. Преди това гледачите откриват разгонените крави и ги придвижват към осеменителния пункт. Осеменяването се извършва по строго определен случен план.

Когато внедрявахме изкуственото осеменяване, аз бях бригадир на кравефермата. Почнахме да действаме с датските бичи Пан — 74, Орванг — 65 и др. За периода от 1955 до 1962—63 г. нашето краве стадо напълно измени облик си и сега представлява най-желания тип на новосъздаващата се порода българско червено говедо.

Кишо Радев,

телчар от ТКЗС в с. Борисово, носител на орден „Червено знаме на труда“

Майстори в овцевъдството

Отколе сливopolчани са известни като добри овцевъди. През 1950 г. те започнаха да кръстосват овцете с каракулски кочове. Но не получиха добри резултати и се отказаха. През следващите години в стопанството бе сложено началото на тънкорунното овцевъдство.

Развъдната работа в овцевъдството бе поставена на правилни основи, едва когато стадото бе включено към научния колектив за Северонизточна България и инспекцията по племенно дело в Русе. Целта е да се получи бяла, средно голяма овца, с широк и дълбок гръден кош, добре зарунена с еднородна тънка вълна по цялото тяло. Новата порода трябва да притежава здрава конституция и да е напълно способна към местните условия. Желаният тип овца следва да има 50 килограма живо тегло и да дава 4,5 кг вълна с нежност 60-о качество и дължина на влакното 7 см, и над 80 л млечност за лактационен период.

В резултат на целенасочената развъдноподобрителна работа и правилното хранене и гледане за сравнително кратки срокове сливopolчани постигнаха високи успехи в овцевъдството, с които няколко години се нареждаха на първо място в страната. До 1954 г. средният добиз беше около 2,5 кг вълна и 60 л мляко от овца. Три години по-късно овчарите настригаха по 3,3 кг вълна средно на овца. През 1960 г. средният вълнодобив достигна 4 690 кг, през 1962 г. 6 352 кг, през 1963 г. — 7 002 кг, през 1964 г. — 8 005 кг и през 1965 г. — 8 720 кг.

Главната заслуга за тези успехи се пада на овчарите, много от които имат дългогодишен опит. Ето какво разказва Стоян Великов, първенец на ТКЗС в Сливо поле:

Във фермата работя от 1950 г. През първата година трима души отгледахме 41-1 местни овце. От тях получихме средно по 2,3 кг вълна и 30 л мляко, а от 100 майки — по 93 агнета. Повече и не можехме да очакваме, защото овцете се агнеха през февруари и март, а разплодните приплоди отбивахме на 15—17 кг живо тегло и 60-дневна възраст.

Добри резултати започнахме да получаваме след 1957 г., когато бяха закупени породисти кочове и във фермата бе поставено на-

*Стоян Великов,
овчар от ТКЗС в с. Сливо поле*

чалото и, целенасочена племенно-селекционна работа. През това време ние внедрихме изкуственото осеменяване и още повече подобрихме грижите си за стадата.

В нашата работа има няколко главни момента, върху които ще се спрем по-подробно. Преди всичко ние отделяме извънредно голямо внимание на подготовката на овцете за случната кампания. 10—15 дни преди това започнахме да ги подхранваме с по 200 г покълнал ечемик на глава дневно. Подсигуряваме им зелена паша.

Осеменяването на овцете става двукратно — сутрин и следобед по индивидуален случен план. Осеменените овце държим отделно от неосеменените и не ги пускаме да пасат сочна трева, за да не се получат много повторки. Обикновено осеменяването започва през първите пет дни на м. юли с цел масовото агнене да протече през декември и януари. Агненето през тези месеци е най-изгодно; приплодите за разплод по-правилно се развиват, по-добре използват пашата, в зимата навлизат по-укрепнали и след това развиват по-висока продукция.

Всяка сутрин правим проверка на стадото. Майките, които дават признаци, че скоро ще се оагнят, отделяме в родилното помещение. Единаците стоят с майките си 7—8 дена, а близнаците заедно с майките им поставяме в отделни клетки. След седмия-осмия ден агнетата са вече отделно и ги пускаме да бозаят 4 пъти в денонощието — сутрин, обед, вечер и в 12 часа през нощта. Приплодите, които навършват едномесечна възраст, се лишават от нощното бозае-

не. От 10-я ден започваме да приучваме агнетата с овес и витаминно люцерново сено. На разположение на агнетата винаги има прясна вода. Когато станат на 10—14 дена, на разплодните агнета изрязваме опашките, за да получаваме по-чиста вълна от тях.

Разплодните приплоди отбиваме на 100—105-дневна възраст. Миналата година отбихме 120 агнета със средно живо тегло 31 кг. За всяко агне, отбито над определения норматив — 27 кг, ни се отпуска ~~.....~~ награждение.

*Раасим Насуфов, гледач
на мъжки шилета в
Сливко поле*

След 80-я ден вземаме едното (сутрешното) мляко, оставено за разплодните животни. За сметка на това им залагаме повече фуражи и особено комбинирана смеска на воля.

Режимът във фермата през зимния ден е следния: 5.30 часа — пускане на агнетата да бозаят и доене на овцете; 6.30—7 часа — залагане на концентриран фураж; 7—8.30 часа — залагане на груб фураж; 8.30—10.30 часа — залагане на силаж и водопой; 10.30—12 часа — залагане на люцерново сено; 12—13 часа — пускане на агнетата да бозаят, обедна почивка; 14—15 часа — залагане на груб фураж; 15—17 часа — залагане на сочни фуражи, водопой; 17—18 часа — пускане на агнетата да бозаят, залагане на груб фураж за през нощта.

Ние не пускаме овцете навън, когато има валежи. Зимно време ги храним под навеси, направени от подръчен материал.

✱

Овцевъдството в Сливо поле се развива под непрекъснатите грижи и контрол от страна на партийната организация, управителния съвет на ТКЗС и зав. фермата Георги Беджев. На гърдите на много от овчарите блестят правителствени отличия. За постигнати високи резултати Стоян Великов е награден с орден „Червено знаме на труда“ и с два народни ордена на труда. Той е носител и на Паспорта на трудовата слава.

Г. Иванов,

ст. зоотехник в ИПД—Русе

Високопродуктивно стадо

ТКЗС — Щръклево е едно от най-големите овцевъдни стопанства в окръга. То притежава 7700 овце, от които 6000 майки. През 1965 г. кооперативът произведе 35 540 кг вълна и 366 941 л мляко. Средният настриг от овца достига 4,840 кг. От племенното стадо в Щръклево, което наброява 3368 животни, бе получено средно по 6,590 кг вълна на овца, в това число от майките — по 5 300 кг и от женските шилета — по 9,550 кг.

Овцевъдството стана рентабилен отрасъл. През 1964 г. от всяка овца бе получена обща продукция за 65 лв., а през 1965 г. — 69 лв. Срещу всеки 100 лв. разходи кооперативното стопанство получи по 32 лв печалба.

Развъдно-подобрителната работа в овцевъдството бе поставена на здрави научни основи през 1961 г., когато стадото бе включено към инспекцията по племенно дело. Преди това овцете се кръстосваха с тънкорунни кочове от различни породи и безпланово. Сега там се работи за създаване на тънкорунна овца със следните показатели: вълнодобив над 4,5 кг с дължина на влакното над 7 см и млечност за лактационен период 80 л. Живото ѝ тегло трябва да бъде над 50 кг.

През 1962 г. от формираното племени ядро с 900 овце беше получено средно по 4,420 кг вълна, а от шилетата — по 5,580 кг. Само за при години добивът на вълна порасна с 2,17 кг на глава. При това броят на овцете се увеличи 3,5 пъти.

Най-голям дял за тези успехи имат животновъдите и специалистите, които натрупаха богат опит и смело внедряват в практиката най-новите постижения на науката и челния опит.

От няколко години в стопанството е въведена правилна организация. Стадото в Щръклево, което наброява 2500 овце-майки, 700 женски шилета и една рупа мъжки шилета, има задача да осигурява висококачествен разплоден материал за цялото стопанство. През 1966 г. ще започне производството и на мъжки разплодници. В съставните села Красен и Нисово се отглеждат стада за стокова продукция. С цел да се получи повече и по-качествено месо, за промишлено кръстосване се използват кочове от английските месодани породи. Такава организация позволява да се провежда целенасочена развъдна работа и да се произвежда повече стокова продукция.

Основното, което даде най-голям тласък на овцевъдството, е правилното хранене и гледане на младите животни. Отбиването на агнетата става на 100—110-дневна възраст, с което се осигурява едно по-завършено развитие на младия организъм и се залагат по-голям процент вторични фоликули на вълнените влакна. Във всички случаи агнетата се отбиват при живо тегло над 25 кг. През 1964 г. припло-

дите бяха отбити при 27,7 кг средно живо тегло, а през 1965 г. — при 30 кг — за женските и 34 кг — за мъжките.

От 15-я ден агнетата се подхранват с висококачествено люцерново сено и концентриран фураж, предимно смески. През нощта приплодите се оставят при майките си, от които те получават допълнително мляко. В помещенията се поддържа добра хигиена. Овчарите ежедневно сменят постелята и подсушават пода с негасена вар. В резултат на това заболяванията при младите животни са сведени до минимум.

След като се отбият, агнетата се подхранват целогодишно с по 400—500 г концентриран фураж на глава дневно, а през летния период им се залага зелена люцерна, фуражна царевица, цвеклов лист и пр. При такова хранене и гледане младите животни се развиват много добре и далеч надхвърлят изискванията за породата. На 9-месечна възраст шилетата достигат 52 кг средно живо тегло, а на 18-месечна възраст — 56 кг.

Средното живо тегло на овцете-майми е над 59 кг. Млечността им е висока. През 1965 г. овчарите надоиха за лактационен период по 107 л мляко средно на глава.

Храненето е диференцирано, в зависимост от предназначение, продуктивните възможности и възрастта на стадата. През зимния и случния период на всички овце се дава по 300—500 г концентриран фураж дневно на глава. Дажбата на младите майми е със 100 г концентриран фураж по-голяма. Освен това на всяка овца се осигурява по 0,5—1 кг люцерново, грахово или фиево сено, по 2—3 кг сочни фуражи, а също и пруби храни — царевичак, слънчогледови писти и пр. Дажбите са балансираны по отношение на кърмни единици и смислам белтък. Когато белтъкът е в недостиг, на оагнените овце се добавя 10—15 г карбамид.

Едно от важните условия за получаване на високопродуктивно стадо е качеството на разплодниците. Стопанството разполага с ценни асканийски кочове като №№ 2045, 2746, 2021 и 3206, и кочове кръстоски за вътрешно развъждане като №№ 21244, 460 и 4876. Тези разплодници дават средно по 15—20 кг вълна. Животновъдите полагат големи грижи за кочовете. През цялата година им дават по 1 кг концентриран фураж на глава дневно и люцерново сено на воля. Затова разплодниците са винаги в добро телесно състояние. Още по-добре се подготвят кочовете за случната кампания. От най-ценните разплодници се оставят синове за оформяне на кръвни линии.

Случната кампания се провежда от 1 юни до 15 август.

Асканийски кочове — спермодарители

Подготовката на овцете започва още от м. май, когато те получават концентриран фураж. По време на случната кампания на стадата се осигурява най-хубавата паша.

Овцете се осемяват по индивидуален случен план. За обогатяване наследствеността на стадото, с което ще се осигури по-висока продукция, са заложени няколко линии. При голям процент от младите животни е преминато към вътрешно развъждане.

Когато времето е лошо, животните се хранят под покрив. С това се осигурява повече и по-качествена вълна.

Едни от най-добрите овчари са Велико и Димитър Русеви, които пастригаха през 1965 г. по 7,4 кг вълна средно на овца-майка и получиха обща продукция за 16 900 лв. Матей Дафинов отчете обща продукция за 15 840 лв. Ангел Данев настрига от стадото си женски шилета по 10,6 кг вълна средно на глава и получи обща продукция за 15 600 лв.

Предложените мероприятия от колектива и главния зоотехник се приемат творчески от общинския партисен комитет и управителния съвет на ТКЗС, в резултат на което са и постигнатите успехи.

Овчарите от ТКЗС в Щръклево са си поставили много по-големи задачи. Те заявяват, че през 1970 г. ще увеличат средния настриг на 7 кг вълна.

Св. Къснеделчева

Птицевъдство

Завод за птиче месо

Който са пътували по шосето от Русе за Кубрат, не може да не са видели опромната строителна площадка, разгърнала се в гората, западно от село Червена вода. Вероятно са прочели и опънатия над шосето надпис: „ДСП „Родопи“. За да се научи повече за този интересен нов строителен обект в окръга, необходимо е специално да бъде посетен и разгледан по-подробно.

Едва прекрачили прага, ние бяхме спрени от един работник.

— Не близайте! Забранено е!

— Ние имаме разрешение от ръководството.

— И да имате, сега няма кой да ви приеме. Всички са на заседание.

— Все пак повикайте някой от ръководителите.

Работникът се поколеба за момент и отиде в управлението. След малко се върна, придружен от главния ветеринарен лекар.

— В неудобно време идвате, но нищо — посрещна ни усмихнат лекарят. — При нас е дошъл специалист на американската фирма, под чието ръководство се строи обектът. С него ще обсъждаме някои въпроси. Но зоотехникът Хубчев ще ви покаже всичко, което ви интересува.

Бързайки по-скоро да видим чудните пилета, така наречените бройлери, които само след два месеца стават готови за клане, ние тръгнахме към завършените корпуси.

— Чакайте! — спря ни лекарят. — Първо трябва да вземете специално облекло. Тук карантинните мерки са строги. Птиците са много и лесно може да пламне някоя болест.

Снабдени с бели хасени престилки и със специални гумени обувки, ние потеглихме към първото заредено с пилета помещение. Пред входа му ни беше предложена още една операция — прикливо да дезинфекцираме ходилата си. Бригадирът Здравко Цонев и работничките птицевъдки Ценка Кирилова и Дафинка Великова любезно ни посрещнаха.

Спрудата се състои от две помещения, всяко за по 10 000 пилета. В хола между тях са поставени таблата на механизмите. Тук всичко е автоматизирано — вентилацията, разнасянето на храната, поенето и отоплението. Грижата на работничките е да наблюдават от време на време пилетата и да следят за редовната работа на уредите. По-големи трудности срещат в първите дни, след като бъдат получени пилетата, защото ги хранят и поят ръчно.

Най-напред на пилетата дават антибиотика пилан и чиста вода за пиене. След това им залагат фуражна смеска. Върху вестници поставят и царевично брашно, с което да се прочистват червата на пилецата. От 3-я до 10-я ден фуражът се насища в малки металически хранилки. Една хранилка служи за 100—120 пилета. След десетия ден влизат в действие автоматичните хранилки. Първото им пускане става през нощта, за да не се тревожат пилетата. Първоначално

хранилката работи само 2—3 часа на ден, като малките хранилки постепенно се отстраняват. Работните часове на автоматичната хранилка се увеличават ежеседмично, като в края на угонителния период тя работи непрекъснато. Хранителният фронт за всяко пиле е 6 см. От втората седмица на тяхно разположение има едър пясък. На две цилиндрични хранилки се падат 1000 бройлери. Птицевъдките следят и с нарастването на пилетата повдигат височината на хранилките, попълните и цилиндричните кофи за пясък на нивото на гърба на птиците.

На бройлерите до 6 — шест и половина седмици се дава стартерна смеска със следния състав: 60,5 на сто царевича, 28 на сто соев шрот (44 процента), 6 на сто рибено брашно (63 процента), 2,5 на сто люцерново брашно (17 процента), 0,8 на сто дикалциев фосфат, 0,45 на сто крета, 0,3 на сто сол, 1 на сто витаминен премикс № 7, 0,0125 кокцидиостат (ампрол), 10,20 мг биовит — 40, 0,5 на сто микроминерален премикс и 0,1 на сто антиоксидант.

Дажбата има следната продуктивна енергия и калоричност:

1. Продуктивна енергия	кал/кг	2020
2. Протеин	"	21,5
3. Мазнини	"	3,8
4. Целулоза	"	4
5. Калций	"	1,06
6. Фосфор общо	"	0,69
7. Фосфор усвоен	"	0,46
8. Желязо	"	1,23
9. Метионин	"	0,46
10. Цистин	"	0,32
11. Всичко сулфоаминокиселини	"	0,78
12. Холин	"	0,190

След 6 и половина седмична възраст до края на угонителния период на бройлерите се изхранва финиш, който има следния състав: 64 на сто царевича, 25,3 на сто соев шрот (44%), 5 на сто рибено брашно (63%), 2,5 на сто люцерново брашно (17%), 0,9 на сто дикалциев фосфат, 0,55 на сто крета, 0,3 на сто сол, 1 на сто витаминен премикс, 0,0125 кокцидиостат, 10,20 мг биовит — 40, 0,5 на сто микроминерален премикс и 0,1 на сто антиоксидант.

Продуктивната енергия и калоричността на тази дажба са:

1. Продуктивна енергия	кал/кг	2046
2. Протеин	"	19,85
3. Мазнини	"	3,75
4. Целулоза	"	4
5. Калций	"	1,05
6. Фосфор общо	"	0,67

7. Фосфор усвоен	0,45
8. Лизин	1,14
9. Метионин	0,43
10. Цистин	0,30
11. Всичко аминокиселини	0,73
12. Холин	1,125

Използването на автоматичните хранилки започва след третия ден, като до края на седмицата малките сифондни поилки се премахват. Автоматичните хранилки се измиват по два пъти на ден.

През първите два дена на бройлерите се осигурява непрекъснат светлинен ден, за да могат добре да се хранят след уморителния транспорт. След това светлинният ден се увеличава постепенно, за да достигне през последната седмица на угодения период 17—18 часа, а в последните два дена — 20 часа. Или тогава почти не се угася светлината.

Първата седмица температурата в помещенията е 33 градуса Целзиеви, втората — 31, третата — 29, четвъртата — 27, петата — 25, шестата — 21, а след това — от 14 до 18 градуса. Вентилаторите се нагласяват съобразно външната температура и влагата на въздуха. Задачата е за един час да се вкарва по 3,6 кубически метра пресен въздух за килограм живо тегло. Вентилацията, както и всички други производствени процеси се регулират автоматично.

През време на угодия период на пилетата се правят редица ваксинации. Така например, на 21-я ден пилетата се ваксинират против чума, а на 29-я ден — против инфекциозен бронхит. Един ден преди последната ваксинация на пилетата се дава тилан наливно. От първия до последния ден на угодия период към фуражната смеска се прибавя кокцидиостат. А от първия до седмия ден и при всяка ваксинация — от 5 до 10 дни им се дава антистрес.

Но да не помислите, че всяко пиле бива хващано, за да му бъде поставена инжекция. Не. Тази операция също е улеснена. По-бързотемно специално автоматизирано съоръжение ваксината се разнася с водата и така се приема.

От извършените досега прегледи и изследвания (клинически и лабораторни) не са констатирани никакви остри заболявания.

Според технологичните данни, бройлерите се утаяват само 10 седмици (65—70 дни). За това време те достигат 1,6 кг живо тегло и са готови за клане. Просто невероятно! При досегашния начин на отглеждане в нашите кооперативни и държавни земеделски стопанства този период надхвърля шест—седем месеца.

— Такъв е хетерозисният ефект на бройлерите — казаха ни специалистите. — Те са кръстоски между Арбор Акро — 50 и Ван-

трес. Пилетата засега се внасят от Франция. По-късно ще се доставят само родителските форми, а бройлерите ще се люпят тук.

Ето резултатите от първите три партии, които бяха предадени на птицевъдната в гр. Левски:

№ по ред	Дата на получаване	Брой	Препане за класе дни	Средно живо тегло кг	Умрели и унищожени	Смъртност %	Фураж на 1 кг прираст кг
1.	15. IX. 1965	6073	62	1,820	88	1,44	2,190
2.	22. IX. 1965	9750	62	1,700	148	1,51	2,400
3.	29. IX. 1965	10031	56	1,600	76	0,71	1,870

По-големият разход на фураж и по-ниското живо тегло при втората партида идва от неизправността в работата на калорифера и понижаването на температурата с 5—8 градуса Целзиеви под нормата, в липсата на вода, редовна ел. енергия и пр. Всичко това дало отражение върху развитието на пилетата през първите 10 дни.

Пилетата от първата партида са имали достатъчно хранителна площ, въздух и равномерна температура през първите дни. Затова и резултатите от тази партида са отлични.

Още по-добри резултати са получени от третата партида, които са предадени на кланицата по-късно. Това се обяснява със своевременното отстраняване на слабостите, и с това, че работниците-птицевъди и специалистите са натрупали опит по отглеждане на бройлерите.

В момента се уговяват нови партии пилета. Освен това са доставени и 4310 пилета и пеглета от родителските форми, от които след време ще бъдат добити първите яйца за люпене.

— Поставено е само началото — каза зоотехникът Д. Хубчев. — Засега са готови само няколко производствени помещения, а през 1966 г. ще станат 33. Перспективата е годишно да уговяваме по два и половина милиона пилета.

Пожелахме да минем и през строителните обекти, да се запознаем със строителите. Предложиха ни първо да идем при бригадата на Иван Иванов. Тя произвежда бетонов блокчета, с които се зидат спрадите. Десетте членове на бригадата пълно работеха на площадката. Научихме, че редовно изпълняват производствената си норма 195 на сто.

Между строителите първенец е комсомолската бригада на Иван Ченков. Младите зидари, на които е възложен строежът на административната спрада, изпълнявали плана си 180 на сто.

Да се обходят и разгледат всички строителни обекти на птицеводства са нужни дни. Защото те не само са много, но и са разпръснати на едно пространство от 1000 дка. Само пътищата, които бригадата на М. Алексиев е шоширала, досега възлизат на повече от 20 км.

А през 1966 г. строителството ще се разгърне на още по-широк фронт. Предстои да бъдат завършени още 28 производствени сгради, нов жилищен блок, административната сграда, санитарно-пропускателен пункт и др. Строителите са се подготвили за работа и при зимни условия. Това ще им помогне не само да спазят графика, но и да завършат предсрочно всички обекти.

Само след година птицеводът ще заработи с пълен капацитет. Годишно ще дава на народното стопанство по 2,5 милиона угонени пилета. А след като бъде разширен и бъде построена и птицекараницата, той ще стане едно от най-крупните предприятия в Русенски окръг.

П. Пенев
Ас. Стоянов

Седемнадесет години, посветени на животновъдството

По което и време да наминете покрай пилчарниците на ширговския кооператив, непременно ще видите Друма Йорданова. Ще я познаете по това, че е винаги усмихната. „Сякаш няма грижи“ — говорят за нея съселянките ѝ. А тя има грижи, но те са грижи за укрепване на ТКЗС, за животновъдството, на което е посветила повече от 17 години.

Започнала като доячка, Друма бързо усвоява трудната професия и не след дълго време става бригадирка на краевефермата. А от 1954 г. и досега тя е птицевъдка. Управителният съвет ѝ възложи най-отговорната задача — да се прижи за малки пилета и ярки.

Друма твърде скоро оправда доверието на ръководството и специалистите. През 1963 г. заедно със Станка Симеонова и Гина Господинова отгледа 15 000 пилета и допусна най-малка смъртност в стопанството. През следващата година смъртността в поверената ѝ група сладна на 4,7 на сто. През 1965 г. стопанството повери на Друма, Люба Лазарова и Нова Василева 6940 ярки и 1000 петлета от породата Канадски легхорн. Младите птици се развива много добре и смъртността сред тях не надхвърли 2,5 на сто. Ярките пронесоха в петия месец. До края на октомври, когато птиците премина-

ха в основното отадо, кооператорните получиха 346 000 яйца (по 49 средно на ярка).

На какво се дължат тези успехи? Тия, които имат възможност да я наблюдават, знаят, че Друма е трудолюбива и съзнателна кооператорка. Тя най-точно спазва съветите на специалистите, редовно чете и никога не престава да се учи от опита на най-добрите. Друма изразва по-ценните статии от вестниците и списанията и ги събира в папка, за да ѝ са винаги под ръка.

Друма Порданова храни пилетата си с най-пълноценни фуражни смеси. До 10-дневна възраст тя им залага по 6 пъти на ден, до 45-я ден — по пет, а след това — по четири пъти. Когато са на лагер, пилетата получават храна по 3 пъти на ден. Младите птици винаги имат на разположение суха смес, а един-два пъти през деня получават и мека храна от същата смес. За да привикнат, пилетата от 2-месечна възраст получават отначало счукаци на едро царевича или пшенични отсевки, а след това — царевично зърно или пшенични отсевки. През първите няколко дни на 10—15 пилета тя дава един сварен жълтък, предварително натрошен върху сместа. До 50-дневна възраст на птиците редовно се осигурява подвасено бито мляко и зелена храна. Лятно време Друма им дава зелена люцерна, а през зимата — хидропонни култури.

В помещението се поддържа подходящ микроклимат. В зависимост от възрастта на пилетата, температурата се движи между 28 °C до 16 и 18 градуса. Друма умело използва специалната таблица, изработена от зоотехника. Тя редовно проветрява помещението.

Друма е упорита жена. Не отстъпва докато не осъществи някакво мероприятие. Не оставя на спокойствие и ръководителите. Тя първа приложи подподовото отопление в помещението, което научи от кооператорите в с. Староселци, Плевенско. Но това не стана изведнъж. В първите дни резултатите бяха лоши. Ръководителите започнаха да подхвърлят: „Дали не избързахме“. Друма чувствуваше, че има нещо нередно, но не бързаше. Тя забеляза, че въздухът е сух и пилетата дишат тежко. Започна да внася в помещението мокри чували. С това относителната влажност се повиши. Друма успя да докаже предимствата на подподовото отопление. Като нея започнаха да работят и останалите пилегледачки.

Друма Порданова намира време и за активна обществена дейност. Тя е членка на пленума на Окръжния комитет на БКП, на общинския партийен комитет и на бюрото на първичната партийна организация в с. Пиргово.

П. Петров

Когато ръководителят на фермата е специалист

— Птицефермата е единствената в стопанството ни, която бележи хубави успехи — каза главната зоотехничка на ТКЗС в Новград Милица Данова, когато решавахме къде да отидем през този ден. — Само че там бригадирът и птицевъдите настаняват ярките и, може би, не всичко е подредено.

Тръгнахме за Кривина.

Преломът в тази ферма настъпил през 1964 г., когато под ръководството на зоотехника Тончо Желязков били създадени добри условия за птиците. През 1965 г. от 12 000 кокошки птицевъдите събрали 1 900 000 яйца!

— Такъв резултат получаваме за пръв път — продължи зоотехничката. — Без преувеличение, заслугата се пада на бригадир, който е специалист и успя да организира отглеждането на кокошките, съобразно с изискванията на зоотехническата наука.

Решаващо значение за високата носливост има добрият микроклимат в помещенията. До голяма степен този въпрос правилно е разрешен в кривинската ферма. Хигиената в птичарниците е на нужната висота. Пространството под кацалата е оградено с мрежа и птиците нямат достъп до изверженията. Много практични са хранилките, които са напълно достатъчни и фуражът, поставен в тях, не се разпилява и замърсява. Крилата са водоснабдени. Недостатъчно е уреден обаче въпросът за отопляването на водата в помещенията.

Някои от крилата са вече населени с млади птици и редът е добър. Зоотехникът поръчваше нещо на птицевъдите и се канеше да заминава за заседанието на управителния съвет, който щеше да обсъжда състоянието на животновъдството.

От него узнахме, че пилетата били изнесени на лагер, когато станали на два месеца. В резултат на добрите прижи, ярките пронесли рано. Напоследък от 4000 птици на 8-месечна възраст събират по 2100 яйца на ден.

— След като ги изместихме, понамалиха носливостта си — заяви Желязков. — Но това е неизбежно явление. Твърде скоро ще се оправят.

Предвижда се в птичарниците да бъдат настанени 10 000 млади птици. При подбора, който щателно се извършва, ще отпаднат около 1500 ярки и 700 пеглета, изостанали в развитието си.

Зоотехникът бърза да попълни стадото и да създаде още по-добри условия за птиците през зимата. Защото тъкмо това има решаващо значение за високата продуктивност. По негова инициатива

за пръв път приготвили 25 тона силаж от нарязана зелена люцерна с прибавка на малай — 8 на сто и меласа — 2 на сто. От този фураж, който бил с висока хранителна стойност, се изхранва по 30 г на глава дневно. Както и преди, една част от меката храна се дрождира, а вечер на птиците се осигурява достатъчно зърно.

Друго нещо тревожи сега и зоотехниката, и бригадира. Предстои да се закупят пилета. А досегашните помещения не са подходящи и всяка година смъртността достига 15 на сто. Налага се бързо да се ремонтират птичарниците, да се осигури гориво за отоплението им и, което е още по-важно, за гледачи да се поставят старателни кооператори и кооператорки.

С. Росенов

Свиновъдство

Повече висококачествени разплодни прасета

Племенната работа в свинефермата на ДЗС — Русе започна с 30 майки, получени от ДЗС „В. Коларов“ в Шумен. В момента има 150 майки. Те произхождат от породата Голяма бяла и притежават много висока ръстовитост, скорозреелост и плодовитост. Типът им е месомастен с плътна, здрава конституция. Месото на угоените животни е нежно, равномерно пронизано с тънки нишки тлъстина, и много вкусно.

Основната задача на фермата е да произвежда разплодни прасета за ДЗС и ТКЗС от района на породата и да утоява неудобре-

От петия ден се поставя сандъче с дървени въглища и чим от естествени ливади. От седмия ден на прасетата се дава препечено зърно от царевича, грах и ечемик, а след това — леко навлажнена с бито мляко концентрирана смеска. Тази смеска се състои от овесено, ечемично, царевично, трупно и люцерново брашно, витаминна смеска, биоконцентрат, сол и крета. Прасенцата получават и бито мляко. Започваме със 100 г и стигаме до 500 г на ден.

Всички коритца, определени за прасенцата, ежедневно се измиват с топла вода, а един път седмично се дезинфекцират. Бокчетата чистим и подсушаваме ежедневно. В съседство със свинарника има люцернов двор, в който приплодите се изкарват на паша и разходка.

Прасетата отбиваме на 60-дневна възраст. Обикновено това започва от 55-я и завършва на 60-я ден. По време на отбиването ежедневно проверяваме цицките на свинята. Ако при изстискване от тях тече мляко, отбиването, според случая, продължава с още един-два дена.

Нерези. Храната, която се залага на нерезите, е различна по състав от тази на майките. Целта е да се получи различно по темп и тип на обменни процеси хранене, което допринася да се осигури зигота с по-голяма устойчивост и вероятност за добро задържане и хранене на плода в майката. Благодарение на тази противоположност се получават по-голям брой живи приплоди, които се развиват и по-интензивно. През лятото до 20 на сто от дяжбата се състои от зелена люцерна. През другите сезони тези проценти се заменят с люцерново брашно и моркови. През случния период нерезите получават и до 1 литър бито мляко и по 2 яйца на ден.

Нерезите се отглеждат в общо помещение, което позволява да се изкарват групово на паша.

Покриването на свинете става на площадката, която се намира пред самото помещение на нерезите. Всеки гледач притежава прелист от случния план, в който той веднага нанася скачките.

Отбити прасета. Щом се отбият, прасетата се предават на отделен гледач, който ги настанява в ново помещение. Най-напред отделяме мъжките от женските, а след това годните от негодните за разплод. През първите дни приплодите получават същата хранителна смес и бито мляко, както през бозайния период. Постепенно концентрираната смес заменяме със смеска за отбити прасета, а битото мляко — със суроватка. През първия месец от отбиването прасетата се хранят 5, а в края — четири пъти дневно. Третия месец им залагаме храна по 3 пъти на ден. Вода за пиене им наливаме в отделни корита и се стремим тя да бъде винаги чиста. В единия край

на свинарника има бокс, в който отделяме изоставащите в развитието си прасета. За тях се полагат специални грижи. Тази година от прасетата на 2—4-месечна възраст получихме по 309 г среден дневен прираст, от прасетата за разплод на 4—10 месеца — 638 г и от свинете за утаяване — 547 г със себестойност 42 стотинки на килограм.

Колективът при фермата се състои само от 20 души. Гледачите сами озелениха района и направиха хубави цветни алеи. Всички до един повишават знанията си в зоотехническия кръжок. Един път месечно се организират производствени съвещания, на които се отчитат резултатите. Първенците получават парични награди. Пред колектива се изнасят политинформации. Животновъдите четат книги, чествуват рождените дни на своите другари и т. н.

В основата на всички тези начинания стои партийната група. В нея членуват най-добрите производственици, които с личния си принос увеличават всички в бригадата за преизпълнението на поставените задачи. Орденоносецът Асен Благоев, който също е член на партийната група, винаги намира време да предаде опита на другарите си.

Бригадата завоюва Паспорта на трудовата слава и юбилейната значка. Един свинегледач е удостоен с орден, двама с Паспорта на трудовата слава, а 13 са ударници на комунистическия труд.

От бригадата произхожда председателят на профкомитета. Един свинегледач е член на бюрото на общостопанския партийен комитет, друг е член на общостопанския профкомитет, и трети — член на бюрото на партийната организация в животновъдството.

Трудовото възнаграждение на свинегледачите непрекъснато се увеличава. През 1964 г. гледачите на свине-майки получиха по 1404 лв. годишен доход, гледачите на разплодни прасета — по 1680 лв. гледачите на нерези — по 1416 лв и гледачите на свине за утаяване — по 1514 лв.

Ст. Филипов,
зоотехник в ДЗС — Русе

Челна свиневъдна ферма

Свиневъдната ферма на ТКЗС — Ново село съществува отдавна, но целенасочена развъдно-подобрителна работа в нея се води едва от 1960 г. Сформирана с няколко майки от породата Бяла българска, закупени от ДЗС „Васил Коларов“ в Шумен, фермата се превърна във високопродуктивна и доходна. За това допринесоха подобрите условия, създадени след уедряването на кооператива, и промене-

ната насока. Поставена бе задачата фермата да произвежда прасета за разплод. За целта стопанството закупи от племенните свинеферми на ДЗС—Русе и ДЕСС—Бяла прасета от породата Голяма бяла. Направен бе строг отбор и подбор с цел да се създаде месен тип свиня. Усилията не отидоха напразно. Свинефермата се утвърди като производител на здрави и добре развити приплоди. От 1964 г. тя бе призната за племенна. Сега в нея има 120 племенни свине-майки.

Гледачи на майките тук са две семейства. Мъжете изпълняват по-тежката работа: получават фуража, почистват помещенията и пр. Жените се занимават главно с малките прасета, за които са необходими повече грижи и внимание.

Във фермата е въведено сезонно опрасяване: пролетно от 1 март до 20 април и есенно от 20 август до 10 октомври. Сезонното опрасяване създава по-голямо трудово напрежение през отделни месеци на годината, но то има и някои предимства. Преди всичко то позволява да се създадат големи групи изравнени прасета, което е много важно при комплектуването на нови стада.

Първескините се заплождат, когато достигнат 120—130 кг живо тегло. През първия период на бременността те се държат групово в дворове с навеси и площадки за хранене. През втория период всяка свиня се оставя в отделен бокс. Между всеки два бокса има и един празен, разделен на две, в който се залага храната на прасенца-

та. Сутрин и вечер животните се изкарват навън по за два часа, през което време кооператорите почистват боксовете и ги застилат със суха слама. Така в помещенията се поддържа добра хигиена и не се допуска прекомерна влажност, която е най-големия враг на малките прасенца.

През сухостойния период и началото на бременността на майките се дава по 2,5 кг концентриран фураж на ден и зелена люцерна на воля, а през зимата и по половин килограм сено и тикви. През втория период на бременността, когато приплодите се развиват много бързо, концентрираният фураж се увеличава на 3—3,5 кг. Една седмица преди и след опрасяването дажбата се намалява с 20—30 на сто, за да се избегнат заболяванията на майките от мастит и малките прасенца от диария. Животните се поят само с чиста вода. Дажбата се нормализира към десетия ден от раждането, като се дава във вид на гъста каша.

След първата седмица от раждането на прасетата се залагат концентриран фураж и минерални добавки. До отбиването те получават препечени зърна от грах, ръж или царевича, които се изличат докато добият червешкав цвят. След 20-я ден в дажбата на прасетата се включва бито мляко. Концентрираният фураж се залага в трохоидно състояние. Редки каши не им се дават, защото те допринасят да се образува голям корем, което е недостатък за разплодните животни.

Зоохигиената в свинарниците е добра. Винаги боксовете са постлани със суха слама. В края на всеки месец помещенията се варосват.

Прасетата от най-ранна възраст се пускат в дворчетата, като по този начин се закаляват. Благодарение на това във фермата не са допуснати сериозни заболявания. От родените през годината 2490 прасета са умрели само 38, което представлява 1,4 на сто.

Голямо внимание се отделя и на нерезите. В дажбата им се включват фуражи, богати на витамини. Две седмици преди заплождаването всеки нерез получава по 2 яйца и по 2 л бито мляко на ден.

През лятото им се осигурява люцерна на воля, а през зимата — люцерново сено и моркови.

През годината са отбити по 18 прасета от майка с живо тегло при отбиването 18,5 кг. За разплод са продадени 451 женски прасета при план 300.

Добрите резултати са плод на общите усилия на работниците и ръководителите. Главният зоотехник отблизо следи работата във фермата, подпомага свинегледачите в тяхната дейност.

Старши-гледачът Минчо Димов е от 5 години във фермата. Той познава всяка свиня. Новопостъпилите кооператори се учат от не-

ната насока. Поставена бе задачата фермата да произвежда прасета за разплод. За целта стопанството закупи от племенните свинеферми на ДЗС—Русе и ДЕСС—Бяла прасета от породата Голяма бяла. Направен бе строг отбор и подбор с цел да се създаде месен тип свиня. Усилията не отидоха напразно. Свинефермата се утвърди като производител на здрави и добре развити приплоди. От 1964 г. тя бе призната за племенна. Сега в нея има 120 племенни свине-майки.

Гледачи на майките тук са две семейства. Мъжете изпълняват по-тежката работа: получават фуража, почистват помещенията и пр. Жените се занимават главно с малките прасета, за които са необходими повече грижи и внимание.

Във фермата е въведено сезонно опрасяване: пролетно от 1 март до 20 април и есенно от 20 август до 10 октомври. Сезонното опрасяване създава по-голямо трудово напрежение през отделни месеци на годината, но то има и някои предимства. Преди всичко то позволява да се създадат големи групи изравнени прасета, което е много важно при комплектуването на нови стада.

Първескините се заплождат, когато достигнат 120—130 кг живо тегло. През първия период на бременността те се държат групово в дворове с навеси и площадки за хранене. През втория период всяка свиня се оставя в отделен бокс. Между всеки два бокса има и един празен, разделен на две, в който се залага храната на прасенца-

га. Сутрин и вечер животните се изкарват навън по за два часа, през което време кооператорите почистват боксовете и ги застилат със суха слама. Така в помещенията се поддържа добра хигиена и не се допуска прекомерна влажност, която е най-големия враг на малките прасенца.

През сухостойния период и началото на бременността на майките се дава по 2,5 кг концентриран фураж на ден и зелена люцерна на воля, а през зимата и по половин килограм сено и тикви. През втория период на бременността, когато приплодите се развиват много бързо, концентрираният фураж се увеличава на 3—3,5 кг. Една седмица преди и след опрасяването дажбата се намалява с 20—30 на сто, за да се избегнат заболяванията на майките от мастит и малките прасенца от диария. Животните се поят само с чиста вода. Дажбата се нормализира към десетия ден от раждането, като се дава във вид на гъста каша.

След първата седмица от раждането на прасетата се залагат концентриран фураж и минерални добавки. До отбиването те получават препечени зърна от грах, ръж или царевица, които се изпичат докато добият червешкав цвят. След 20-я ден в дажбата на прасетата се включва бито мляко. Концентрираният фураж се залага в трохоидно състояние. Редки каши не им се дават, защото те допринасят да се образува голям корем, което е недостатък за разплодните животни.

Зоохигиената в свинарниците е добра. Винаги боксовете са поставени със суха слама. В края на всеки месец помещенията се варосват.

Прасетата от най-ранна възраст се пускат в дворчетата, като по този начин се закаляват. Благодарение на това във фермата не са допуснати сериозни заболявания. От родените през годината 2490 прасета са умрели само 38, което представлява 1,4 на сто.

Голямо внимание се отделя и на нерезите. В дажбата им се включват фуражи, богати на витамини. Две седмици преди заплождането всеки нерез получава по 2 яйца и по 2 л бито мляко на ден.

През лятото им се осигурява люцерна на воля, а през зимата — люцерново сено и моркови.

През годината са отбити по 18 прасета от майка с живо тегло при отбиването 18,5 кг. За разплод са продадени 451 женски прасета при план 300.

Добрите резултати са плод на общите усилия на работниците и ръководителите. Главният зоотехник отблизо следи работата във фермата, подпомага свинегледачите в тяхната дейност.

Старши-гледачът Минчо Димов е от 5 години във фермата. Той познава всяка свиня. Новопостъпилите кооператори се учат от не-

го как да хранят и гледат животните. Добре работят също така Пърдан Златев, Ганка Златева, Ганка Минчева, Илия Кърджелиев, Иван Гецов и Васил Маринов.

Грижите за по-нататъшното развитие на фермата не престават. По препоръка на главния зоотехник са направени циментови площадки за хранене на животните. Изготвя се проект за нова фуражна кухня, с която ще се облекчи трудът на гледачите.

Н. Георгиева

Участъковият зоотехник

Прелиствам броевете на „Кооперативна трибуна“. През декември 1962 г. кооперативите в Щръклево и Красен се обединиха. Само след два месеца, в броя от 11 февруари 1963 г., се появи първият материал на Драгомир Евров — „Ловешкият починал пробива път и в село Красен“. И оттогава — почти във всеки брой. Човек може спокойно да проследи как се е развивало животновъдството в Красен. Името на зоотехника често може да се срещне и по страниците на в. „Дунавска правда“.

Не полия вече къде и как съм се запознал с него. Струва ми се, че много отдавна го познавам. Сигурно, защото ми е било приятно да го срещам — винаги усмихнат, дружелюбен, отзивчив. „Дописка ли? Моля! За какво? Момент. . .“ Бял лист, прегънат на две, молив и маса, кратко замисляне. И следва ситният старателен почерк, на някои места с дълги неизгладени изречения, но с точни цифри и имена — да не изпусне нещо, да не се обиди някой, а заслужилите трябва да се похвалят.

Такъв е Драгомир Евров, участъковият зоотехник в Красен. Той не блести с нещо особено, името му не фигурира в списъка на първенците, награди не е получавал. Но хората го уважават.

Евров работи за повишаване знанията и културата на животновъдите. Той води школа за комунистически труд, изнася пример-

ни лекции пред пропагандистите, ръководи кръжок с учениците, участва в художествената самодейност. Просто да се чудим как му стига времето. . .

Тези думи каза за него секретарят на общинския партиен комитет в Щръклево Петър Станчев.

От стаята на главния зоотехник Евров винаги излиза с ясен поглед. Отива в Красен и . . . вече не можеш да го намериш.

— Ей сега беше тук.

— От тая зараи не е идвал.

— Замина при овчарите.

✱

Овцефермата е на другия край на селото. Бригадирът Иван Дочков внимателно претегля на кантара изсушен цвеклов лист. От години безредието тук е известно. Особено сега, когато се провежда общественият преглед — съревнование в животновъдството, никой не може да съперничи на овчарите по чистота и прегледност. А за станите на животновъдите вече знам от дописката на Евров — перденца, хубави одеала, саксии с цветя. . .

Влизаме в постройката, която служи за клуб на овчарите. Върху масата, покрита с червено сукно, са наредени брошурите „Използуването на грубите фуражи“, „Да достигнем и надминем първенците“, „Отглеждане на малките агнета“. . . Стените са украсени със снимки и картини. На едната от тях — диаграма за изпълнението на плана, синсък на животновъдите — участници в школата за комунистически труд, обещание.

Евров е в Красен от 1958 г. По това време се слага началото и на развъдно-подобрителната работа в овцевъдството. Ето и резултатите. В сравнение с миналата година получената продукция е с повече от 25 на сто. От всяка овца е взето по 75 л мляко и 3 950 кг вълна. Средният вълнодобив от шилетата е 7,9 кг.

Красенчани се специализират в отглеждане на пилета. През годината те са получили 44 660 пилета, които са отгледани при минимална смъртност. Фермата е продала 5 000 пилета на 3-месечна възраст със средно живо тегло 1,470 кг. Дръкните пронесли на три и половина месечна възраст.

Едва ли можем да си представим колко търпение и настойчивост са били необходими на зоотехника, докато се внесе ред в животновъдството. Тревните фуражи са разпределени по стада. Наред с комбинирания фураж и меласа на овцете се дава и слънчогледов шрот. Разнообразна е храната на пилетата — смески, минерални добавки, люцерново брашно, зелена маса. Част от храната се дрождира.

Присъствувах веднаж на разговора му с един от телচারите. Кооператорът караше каруца. Евров го опря и започна търпеливо да му обяснява нещо, вече не помня какво.

Десетина пъти бях в комисията по отчитане резултатите от съревнуването. Трябваше да се обиколят фермите в трите села — дълга, уморителна работа. От всички нас най-точен беше участъковият зоотехник. Той не се уморяваше старателно да оглежда помещениата, да открива нередностите, да поговори с гледачите и да ги посъветва, когато се налага. След това сам извличаше резултатите, определяше първенците и свикваше комисията. Евров правеше най-справедливите предложения. . .

Драгомир Евров не предпочете спокойната канцеларска работа в ДСП „Родоп“, а реши да отиде в другото съставно село на кооператива — Нисово. И това той направи само заради овцевъдството.

— Там има най-добри условия за овцевъдството — заяви главният зоотехник Никола Василев.

Тъкмо работа за зоотехника Драгомир Евров!

В. Кръстев

В интерес на животновъдството

Всички знаят, че за да има напредък в животновъдството, трябва системно да се укрепва фуражната база. Затова ние полагаме усилия, за да решим този въпрос колкото се може по-бързо. Площите на зърнено-фуражните култури от 8233 дка през 1964 г. увеличихме на 8340 дка през 1965 г. През тази година те ще нараснат на 9000 дка. Заедно с това увеличаваме и добивите на тези култури. Средният добив от царевичата през 1964 г. беше 402 кг. Смятаме тая година да получим не по-малко от 420 кг. Предвижда се средният добив от ечемика да достигне 300 кг на декар.

Други важни култури, които заемат голям дял при изхранването на говедата и овцете, са прубите фуражи и по-специално сеното. Площта на многогодишните тревни нарасна от 5240 дка през 1964 г. на 6629 дка през 1965 г. През 1966 г. те ще бъдат над 7700 дка. Само люцерновите площи ще достигнат 3000 дка.

Съществена роля имат зелените и сочните фуражи. Недостигът на зелен фураж през летните месеци и на сочна храна през оборния период силно намалява продуктивността на животните. За да се обезпечи хранене на кравите със зелен фураж до късно през есента, миналата година в стопанството ни бе въведен зелен конвейер. През пролетта на 1965 г. засяхме 800 дка грахово овесена смеска, която изхранихме през летните месеци. А за есента осигурихме други 500

дка от тази смеска и 50 дка фуражно зеле. Освен това на добитъка изхранихме 540 дка фуражна царевица — първа култура и 200 дка суданка. Така ние осигурихме зелен фураж от началото на м. май до м. декември и не допуснахме да се намали млеконадоя от кравите. Предвижда се през 1966 г. чувствително да се увеличат площите за зелени фуражи.

Голямо значение за пълноценното хранене на животните имат сочните фуражи. Ние се стремим да подсигурим достатъчно силаж. Миналата година, поради това, че фуражната царевица — втора култура не стана, приготвихме по-малко силаж. В замяна на това осигурихме в повече 1000 тона мокри цвеклови рязанки. От години наред в стопанството се прилага консервирането на люцерната, което гарантира едно нормално хранене на животните. През 1965 г. консервирахме 1200 тона люцерна. Освен това съхранихме 4000 тона мокри цвеклови рязанки и 860 тона кърмно и захарно цвекло.

Зърненият фураж се изхранва на добитъка само във вид на смеси.

За нашето стопанство голям резерв представляват грубите фуражи. Ние имаме две фуражни кухни и една площадка в Просена, в които грубите храни се преработват, запърват и меласират.

На базата на осигурените количества фуражи са изработени месечни фуражни таблици до новата реколта.

Усилията на ръководството, специалистите и животновъдите не отидоха напразно. Млеконадоят на фуражна крава от 1732 л през 1963 г. се увеличи на 2580 л през 1964 г. До края на м. ноември 1965 г. отчетохме средно по 3267 л от крава. Очаква се да приключим годината с 3560 л среден млеконадой. Средният вълнодобив нарасна от 3,150 кг през 1963 г. на 4,870 кг през 1965 г.

Кооперативното ни стопанство се развива в говедовъдна и овцевъдна насока. Затова нашата задача е да разширяваме площите на многогодишните тревни култури и предимно на люцерната. Една част от люцерната ще оставяме за сухо сено, а другата ще консервираме с оглед да се осигури достатъчно качествен фураж за летните месеци. С това ще се гарантира равномерна животновъдна продукция през цялата година. Ще бъдат разширени площите и на зеления конвейер, с цел добитъкът да се храни със зелена маса от м. април до късна есен. Като увеличаваме площите и добивите на зърнено-фуражните култури, ние ще гарантираме повече концентрирани фуражи, и особено царевица, която дава най-голям ефект.

За постигнатите досега успехи, съществена роля изигра общинският партнен комитет, който системно се занимаваше с въпросите на животновъдството и направи немалко за разширяване и укреп-

ване на фуражната база. За това много допринесе и правилното отношение на управителния съвет на ТКЗС, който полагаше и полага усилия, да разкрие съществуващите резерви и да обезпечи животновъдните ферми с необходимите фуражи.

П. Парушев,

гл. зоотехник на ТКЗС в Николово

Дръзновението на животновъдите

От сутрешната слана тревата в стопанския двор изглеждаше като посребрена. Пастирите, вдигнали яките на зелените ватенки, триеха измръзналите си ръце, потропваха с крака и подвикваха на телетата и кравите. В притихналите обори останаха само дежурните гледачи. Те бързаха да изчистят зелената постеля, да посипят пода с вар и да заредят яслите с фураж.

Ибрям привърши работата си, излезе навън и поседна на слънце. Отпусна умореното си тяло и притвори очи. Ала като ни видя, скочи по младежки пъргаво и с традиционното „добре дошли“ протегна загрубяла ръка. На сухото му с изпъкнали скули лице изгря широка усмивка. И като човек, който знае цената на своя труд, ни показа обора:

— Елате да го разгледате. Мисля, че сме направили, което се иска от нас.

Малко коридорче ни отведе в топлия и добре подреден краварник. Ибрям вървеше пред нас и със словоохотливостта на обичащ работата си човек заразказва за състоянието на кравите, с какво ги хранят, по колко литра мляко доят на ден. После с известна гордост спомена, че за миналогодишните си успехи бил изпратен на екскурзия в Съветския съюз. Бил в Москва на първوماйската манифестация, над колоните падал пухкав сняг...

— Как сте с тазгодишния план?

— Пак сме на първо място. Смятаме да го надхвърлим поне с 2000 л.

Диаграмата, окачена на стената, най-добре говореше за резултатите, постигнати от тримата братя — Али, Нури и Ибрям Алибашеви. При годишен план 71 300 л до 25 октомври те са надолзи от стсковите крави 65 000 л мляко.

Тук се отглеждат юниците и телетата, с които се попълва племенното стадо в Кацелово. За отбелязване е, че и за тези животни

се отделят необходимите грижи, в резултат на което успехите са добри. Средният дневен прираст при юниците е 600 г, при телетата до 3-месечна възраст — 680 г, а над тази възраст — 500 г.

В един от свинарниците заварихме завеждащата животновъдството в Каран Върбовка зоотехничката Елена Павлова. Тя бе изтичала да види болната свиня.

— Идва ли ветеринарният лекар? — с тревожна нотка в гласа си запита тя високия и пъргав кооператор, който разнасяше бърканата храна за животните.

— Да. Четири пъти вече. Инжекции поставя, но...

Погледът на зоотехничката помръкна. Редките смъртни случаи тук се възприемат с чувство за отговорност и от гледачите, и от ръководителите на фермата.

Ала тягостното настроение бързо се замени от радостното чувство при вида на десетките здрави прасенца. Вельо Ганчев и Ганчо Тодоров, които се грижат за 60 основни майки, получили 569 прасета и изпълнили годишния си план за прираста. От еднократните майки най-добри успехи бележат групите на Инко Коев и Недьо Манев. На прасенцата редовно се осигуряват червена пръст, припечена ръж, креда и суроватка. Смъртността е сведена до минимум.

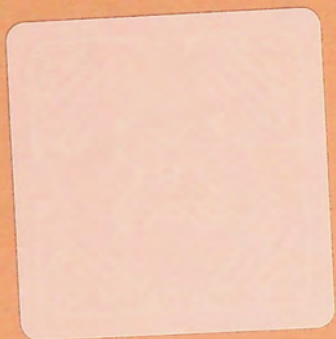
Завеждащата животновъдството съобщи, че овцевъдната ферма е изпълнила плана си за продукцията, а останалите две ферми — говедовъдната и свиневъдната, били към края на тая важна задача. Другарката Павлова сподели трудностите, които все още се срещат в животновъдството.

— Призивът на кооператорите от Щърклево — добави тя, — ни накарва да се позамислим дали не можем да изпълним плана си. Установи се, че такива възможности има, и ние, целият колектив, ще направим всичко, за да ги оползотворим.

Кооператорите спокойно посрещат предстоящия зимен период, защото навреме са се приготвили. За животните са осигурени топли и хигиенични помещения. Само овцевъдите понзостанали, но след някой друг ден и те напълно ще потегнат овчарниците и агнелниците. Фуражите са разпределени по ферми и правилно съхранени. Взети са мерки за най-целесъобразното им изразходване. Определени са и дажбите за м. ноември. Например за кравите, освен слама с прибавка на меласа и карбамид и концентриран фураж, е предвидено и по 15 кг дневно на глава зелено грахово-овесено сено. Пастирите ще продължават да изкарват гозедата и овцете на паша в гората до първия сняг. Свиневъдите, които се борят за високото звание „Колектив за комунистически труд“, също са предвидили най-разнообразни мероприятия.

Д. Цанев
А. Цонев

Каран Върбовка, октомври

Редактор: *Асен Цонев*

Коректор: *Ана Минчева*

Художник: *Стоян Ангелов*

Печатница „Дунав“

февруари 1966 година

2000

